

O'zbekiston Respublikasining sog'liqni saqlash tizimida hozirgi kunda neyroxirurgiya yutuqlari

Sardorbek Toshpulatovich O'tayev
Aziza Nugmanovna Mahmudova
Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqola mamlakatimizda aholi salomatligini muhofaza qilish tibbiy yordamni tashkil takomillashtirish, tibbiyot tizimini yanada yaxshilash, aholiga tibbiy yordam ko'rsatishning sifati va samaradorligini tubdan oshirishni va neyroxirurgiya sohasida olib borilayotgan islohotlar yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: aholi, islohot, neyroxirurgiya, tibbiy xizmat, farovon hayot

Current achievements of neurosurgery in the healthcare system of the Republic of Uzbekistan

Sardorbek Toshpulatovich Otayev
Aziza Nugmanovna Mahmudova
Samarkand State Medical University

Abstract: This article highlights the organization and improvement of medical care for the protection of public health in our country, the further improvement of the medical system, the fundamental improvement of the quality and efficiency of the provision of medical care to the population, and the reforms carried out in the field of neurosurgery.

Keywords: population, reform, neurosurgery, medical service, welfare

Mavzuning dolzarbligi: Neyroxirurgiya - xirurgiyaning bir bo'limi bo'lib, nerv sistemasi kasalliklari va jarohatlarini xirurgik yo'l bilan davolash metodlarini o'rganadi va amalda qo'llaydi. Neyroxirurgiya neyroonkologiya, neyrotavmatologiya, neuroangiologiya, markaziy nerv sistemasining tug'ma nuqsonlari va infeksiyon-yallig'lanish jarayonida keladigan asoratlarni xirurgiyasi, steretoksik Neyroxirurgiya, epilepsiya va kuchli og'riq xirurgiyasi kabi bo'limlardan iborat. Bosh va orqa miyani operatsiya qilish yuzasidan olib borilgan ko'p yillik izlanish va urinishlar tufayli 20-asr boshlarida Neyroxirurgiya mustaqil fan sifatida shakllandi. O'zbekiston mustaqillikka erishgandan buyon aholi salomatligi va farovonligini oshirish choralari ko'rmoqda. So'nggi o'n yil ichida sog'liqni saqlash tizimining samaradorligi va samaradorligini oshirishga qaratilgan yirik islohotlar

amalga oshirildi. Dastlab O'zbekistonda Neyroxirurgiya bo'limi Travmatologiya va ortopediya intituti 1963-y. Samarqand viloyat kasalxonasi (1950) (S.D.Madiyurov, A.M.Mamadaliyev) tarkibida tashkil qilindi. 1968-yildan respublikaning barcha viloyat kasalxonalarida, jumladan, Toshkentda Onkologiya va radiologiya intituti Neyroxirurgiya bo'limi (M.H.Krriyev) fao-liyat ko'rsata boshladi.

1969-yildan 17-shahar kasalxonasida (A.S.Mirsodiqov), Andijon viloyat kasalxonasida (M.D.Do'stmurodov) Neyroxirurgiya bo'limlari tashkil topdi. Keyinchalik bu bo'limlar tibbiyot intitutlarida tashkil qilingan. Neyroxirurgiya kafedralari va kurslarning o'quv bazasi bo'lib qoldi. Neyroxirurgik yordamni rejali ravishda bajarish maqsadida 1983-yil. Respublika Neyroxirurgiya markazi ochildi, keyinchalik u Respublika ixtisoslashtiradigan tibbiyot markaziga aylantirildi (1997).

Hozirgi kunda O'zbekistonda neyroxirurgiya sohasida ko'plab yutuqlarni qo'lga kiritdi. Aholi salomatligini saqlash natijasida xalq bilan bir qancha tadbirlar o'tkazildi va unda xalqni qiynab kelayotgan muammo va savollariga tibbiyot xodimlaridan to'la qonli javoblar berishdilar. So'ngi 20-yil ichida neyroxirurgiya bo'limida kasallar soni keskin kamaydi. Yurtboshimiz Mirziyoyev Shavkat Miromonovich tomonidan aholi salomatligini saqlash va ularga xizmat ko'rsatish tog'risida Sog'liqni saqlash vaziriga bir qancha topshiriqlar zimmasiga yuklatildi. Hozirgi kunda neyroxirurgiya bo'limida 40-50-yoshdagi kattalar uchun o'tkir neyroxirurgik yotoq, 6 ta neyroxirurgik yuqori qaramlik yotoqlari, shuningdek, Pediatrik neyroxirurgik yotoq va intensiv terapiya yotoqlari mavjud. Neyroxirurgik yotoqlar neyroxirurgik hamshiralik bo'yicha o'qitilgan hamshiralalar jamoasi tomonidan to'plangan va boshqariladi. Shuningdek, bo'limda tanlov operatsiyalari uchun neyroxirurgik yotoqlar mavjud. Shuningdek, qishloq va chekka hududlarda shifokorlar va mutaxassislarning yetishmasligi mavjud.

Mamlakatimizda tibbiy xizmatni yaxshilash va aholi salomatligini takomillashtirish va yaratish, yosh avlodni sog'lom yetuk qilib tarbiyalash va o'stirish ko'zda tutilgan.

Material va metodlar: Sog'liqni saqlash vazirligining vaziri bilan ochiq muloqotda va so'rovnomma yuzasidan hamda tuli-xil adabiyotlardan ijtimoiy tarmoqlardan foydalanildi. O'zbekiston Respublikasi prezidentining sog'liqni saqlash to'g'risidagi qonunlari va asarlaridan foydalanildi.

Tadqiqod natijalari: Tekshirish natijasida 1991-2021 yillar oraliq'ida sog'liqni saqlash tizimidagi va neyroxirurgiya erishilgan va amalga oshirilgan islohatlar natijasida ma'lumotlar to'plamidan olindi. Mustaqillika erishgandan buyon aholi salomatligi va farovonligini oshirish maqsadida chora-tadbirlar o'tqazilib kelinmoqda. 2021-yilga kelib neyroxirurgiya sohasining rivojlanishi natijasida bosh miya bilan bog'liq bo'lgan kasallilar va og'ir jarohatli travmalarning oldini olishga erishildi.

Xulosa: Xulosa qilib aytish mumkinki, davlatimiz chekka viloyatlariga neyroxirurgiya bo'limini va mutaxasislarni ko'proq joriy etilishi, mamlakatimizda sog'liqni saqlash tizimini takomillashtirilishiga, sifatli tibbiy xizmatni rivojlantirilishiga xizmat qiladi. Mazkur sohada olib borilayotgan islohotlar aholi uchun farovon hayot barpo etishga asos bo'ladi.

Foydalangan adabiyotlar

1. www.gov.uz -Ўзбекистон Республикаси ҳукумат портали.
2. www.lex.uz-Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси.
3. Махмудова А. Н. Шахс ҳуқуқий ижтимоийлашувида ижтимоий назорат тушунчаси ва тизими //международный журнал Консенсус. – 2020. – Т. 1. – №. 1.
4. Nugmanovna M. A. et al. EDUCATION OF TOLERANCE IN YOUNGER GENERATION //Conferencea. – 2022. – С. 52-55.
5. Nugmanovna M. A., Kamariddinovna K. A. Modern biotechnical problems of medicine and their solutions //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 13. – №. 1. – С. 169-173.
6. Nugmanovna M. A. et al. EDUCATION OF TOLERANCE IN YOUNGER GENERATION //Conferencea. – 2022. – С. 52-55.
7. Rakhmatullaevna U. L. THE MANIFESTATION OF THE EASTERN ROMANTIC SPIRIT IN MINIATURE ART //European science review. – 2021. – №. 5-6. – С. 65-68.
8. Rakhmatullayevna U. L. THE ROLE OF AESTHETIC EDUCATION IN THE MODERN WORLD //Confrencea. – 2022. – Т. 1. – №. 1.
9. Махмудов С. Х. ТУРИСТИК ОБЪЕКТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШДА ДАВЛАТ ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК ШЕРИКЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ //Интернаука. – 2020. – №. 42-2. – С. 68-69.
10. Махмудов С. Х. и др. ТАРИХИЙ-МАДАНИЙ ТУРИСТИК САЛОҲИЯТИДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШ УСУЛЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ //Интернаука. – 2020. – №. 25-2. – С. 31-32.
11. Bahromovna S. K., Kamariddinovna K. A. Theoretical bases of tourism activity and socioeconomic factors of the concept of its priority development //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 769-773.

12. Суюнова К. Б. ТУРИЗМ СОҲАСИДА ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНИШИ //Иқтисодиётда инновация. – 2020. – Т. 4. – №. 3.

13. Мажидов Ш. Ф., Саидова Х. Реформы в сфере образования и личность преподавателя //Образование через всю жизнь: непрерывное образование в интересах устойчивого развития. – 2007. – Т. 5. – С. 225-225.

14. Мажидов Ш. Ф. К вопросу об этнокультурных процессах в Центральной Азии и Европейском Союзе //Евразийство: теоретический потенциал и практические приложения. – 2014. – №. 7. – С. 238-243.

15. Артикова Ш. И. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ //Приоритетные направления развития науки и образования. – 2020. – С. 60-62.

16. Артикова Ш. И. и др. Аҳоли турмуш даражасини оширишда маиший хизмат кўрсатиш соҳасининг ўрни //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 11. – С. 1278-1284.

17. Артикова Ш. И. Маиший хизматлар соҳаси ривожланишининг ўзига хос хусусиятлари ва шарт-шароитлари //Экономика и финансы (Узбекистан). – 2022. – №. 6 (154). – С. 33-42.

18. Ilyasovna A. S. METHODS OF EVALUATING THE QUALITY OF HOUSEHOLD SERVICES AND WAYS TO IMPROVE IT //World Economics and Finance Bulletin. – 2022. – Т. 17. – С. 00-00.

19. Turaeva D. A. ANALYSIS, ROLE, IMPORTANCE OF ANONYMOUS LETTERS IN THE UZBEK LANGUAGE ON THE BASIS OF THE NATIONAL CORPUS //International Journal of World Languages. – 2021. – Т. 1. – №. 2.

20. Turaeva D. A. THE BASIS OF THE CREATION OF THE NATIONAL CORPUS OF NONLITERARY ELEMENTS IN PERSONAL CORRESPONDENCE IN THE UZBEK LANGUAGE //Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka. – 2021. – Т. 1. – №. 2.

21. Turayeva D. THE ROLE OF COMMUNICATION IN HUMAN LIFE //Science and innovation in the education system. – 2022. – Т. 1. – №. 2. – С. 16-20.

22. Турсунова Г. Б. РОССИЯ ИМПЕРИЯСИ ТОМОНИДАН СИРДАРЁ ВИЛОЯТИГА АҲОЛИНИНГ КЎЧИРИШ СИЁСАТИ ЖАРАЁНИДА СОЛИҚ ТИЗИМИДА БЎЛГАН ЎЗГАРИШЛАР //ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ. – 2022. – Т. 5. – №. 8.

23. Tursunova G. B. Tibbiyotda ma'naviyat masalalari, shifokor ma'naviyati //Science and Education. – 2021. – Т. 2. – №. 5. – С. 790-793.

24. Hamida A. PHILOSOPHICAL AND METHODOLOGICAL ISSUES OF THE PARADIGMAL APPROACH TO THE CONCEPT OF MODERNIZATION //Archive of Conferences. – 2020. – Т. 10. – №. 1. – С. 15-18.

25. Abdumajidova K. GLOBALIZATION AND MODERNIZATION AS AN IMPORTANT FEATURE OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SOCIETY //Theoretical & Applied Science. – 2021. – №. 4. – С. 75-78.

26. G'offorov S. S., Umurov S. R. Rossiya imperiyasining Turkistonda ta'lim sohasi va vaqf mulkchilik siyosatiga munosabati tarixshunosligi masalalari //Science and Education. – 2021. – T. 2. – №. 11. – С. 1120-1126.

27. Sharif Radjabovich Umurov Turkistonda XIX asrning ikkinchi yarmida vaqf mulklarining ahvoli // Science and Education. 2022. №4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/turkistonda-xix-asrning-ikkinchi-yarmida-vaqf-mulklarining-ahvoli> (дата обращения: 19.01.2023).